

Likestillings- og
diskrimineringsombudet

Sengemakeriet Gullaksen Møbler AS
Fjordgaten 70
7010 TRONDHEIM

Vår ref.
10/682-6-CAF

Deres ref.

Dato:
26.07.2010

UTTALELSE I KLAGESAK - GENERELL TILGJENGELIGHET HOS MØBELVIRKSOMHET

Likestillings- og diskrimineringsombudet viser til klage fra Norges Handikapforbund (NHF) avdeling Trondheim av 20. april 2010.

NHF mener Sengemakeriet Gullaksen Møbler AS ikke oppfyller kravet til universell utforming etter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 fordi inngangspartiet ikke er universelt utformet.

Ombudet har vurdert saken, og konkluderer med at Sengemakeriet Gullaksen Møbler AS bryter plikten til å sikre universell utforming av virksomhetens lokaler, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 tredje ledd. Brudd på plikten regnes som diskriminering av personer med nedsatt bevegelsesevne, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 fjerde ledd.

Likestillings- og diskrimineringsombudets uttalelse kan bringes inn for Likestillings- og diskrimineringsnemnda. Fristen er tre uker fra Sengemakeriet har mottatt dette brevet, se vedlagte orientering.

Med vennlig hilsen

Åsulv Solstad
fungerende avdelingsleder

Carl Fredrik Riise
førstekonsulent

Vedlegg: 1. Likestillings- og diskrimineringsombudets uttalelse av 26. juli 2010
                  2. Orientering om at uttalelsen kan bringes inn for Likestillings- og
                  diskrimineringsnemnda

Kopi: NHF avdeling Trondheim v/Karl-Egil Elstad, karle-el@online.no

OMBUDETS UTTALELSE

Sakens bakgrunn

Sengemakeriet Gullaksen Møbler AS (Sengemakeriet) er en møbelforretning i Trondheim.

NHF avdeling Trondheim klaget Sengemakeriet inn for Likestillings- og diskrimineringsombudet med påstand om at virksomheten ikke er tilgjengelig for rullestolbrukere, og derfor i strid med kravet til universell utforming i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9.

Partenes syn på saken

NHF Trondheim hevder at virksomheten ikke er tilgjengelig for rullestolbrukere. NHF viser til at dørstokken er fra 5- 10 cm høy. NHF viser også til at mellom dørstokken og trappesålen er det en dyp spalte som forhjulene på rullestoler forsvinner ned i. Dette har de dokumentert med bilder av inngangspartiet.

Sengemakeriet har ikke svart på ombudets henvendelser.

Rettslig grunnlag

Ombudet har kompetanse til å gi uttalelse om et forhold er i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven, jf. diskrimineringsombudsloven § 3 tredje ledd, jf. § 1 annet ledd nr. 3.

Denne saken reiser spørsmål om virksomhetens plikt til å sikre universell utforming etter diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 9.

Diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 9 tredje ledd pålegger offentlige og private virksomheter rettet mot allmennheten en plikt til å sikre universell utforming av virksomhetens alminnelige funksjon.

Med universell utforming menes tilrettelegging av hovedløsningen i de fysiske forholdene slik at virksomhetens alminnelige funksjon kan benyttes av flest mulig, jf. § 9 andre ledd. Dette betyr at virksomhetens fysiske fasiliteter, som skal benyttes av allmennheten (kundene, pasientene), skal tilrettelegges på en slik måte at flest mulig får tilgang til de tjenester virksomheten tilbyr. Det er hovedløsningen som skal være gjenstand for tilrettelegging. Det vil derfor være i strid med bestemmelsen at det lages egne innganger, områder eller lignende for bestemte grupper.

Plikten til universell utforming faller bort hvis gjennomføringen av tiltakene er en uforholdsmessig byrde for virksomheten, se § 9 tredje ledd. Ved den konkrete uforholdsmessighetsvurderingen vil den positive effekten og viktigheten av tilretteleggingen måtte veies mot kostnader og andre former for belastning tilretteleggingen medfører. Lovgiver har bestemt at det særlig skal legges vekt på:

1. tilretteleggingens effekt for å nedbygge funksjonshemmende barrierer (nytte vs kostnad)
1. om virksomhetens funksjon er av offentlig art
2. de nødvendige kostnadene ved tilretteleggingen
3. virksomhetens ressurser
4. sikkerhetsmessige hensyn
5. vernehensyn

Når det er en uforholdsmessig byrde å sikre universell utforming, kan ikke virksomheten unnlate å gjøre noe, men må sikre best mulig tilgjengelighet til virksomheten innefor de rammer som ikke er uforholdsmessig.

Etter diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 13 vil det være opp til innklagede å sannsynliggjøre at det ikke har forekommet diskriminering i strid med loven, dersom det foreligger omstendigheter som gir grunn til å tro at diskriminering har skjedd.

Ombudets vurdering

Ombudet vil innledningsvis fastslå at Sengemakeriet er en virksomhet som har plikt til å sikre at virksomhetens hovedløsninger er universelt utformet etter diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 9. Virksomheten har derfor plikt til å tilrettelegge de deler av virksomhetens lokaler som benyttes av allmennheten (kunder eller andre) på en slik måte at flest mulig, uavhengig av individuelle forutsetninger, vil ha tilgang til virksomhetens tjenester og service.

Er Sengemakeriet universelt utformet?

Det første ombudet må ta stilling til er om Sengemakeriet tilfredsstillt kravet til universell utforming.

NHF har påpekt at Sengemakeriet ikke er universelt utformet fordi inngangspartiet har en dørstokk på 5- 10 cm. Det er vanskelig for rullestolbrukere å komme over denne. Mellom dørstokken og trappesålen er det også en dyp spalte som forhjulene går ned i.

Hvordan de fysiske forhold ved den aktuelle virksomheten skal utformes for å sikre tilgjengelighet for flest mulig, må vurderes konkret. En veiledning om hvilke løsninger

som vil avhjelpe behovet for flest mulig, er gitt i offentlige standarder.

Standard Norge har utarbeidet retningslinjer for universell utforming av nye bygg. Disse retningslinjene vil være veiledende ved vurderingen av hva som skal anses for universelt utformet i forbindelse med diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 9.

I NS 11001-1:2009 er det angitt at utvendige ramper skal ha et hinderfritt areal på minst 1600 mm x 1600 mm både foran og etter rampen. Dette vil si at rampen må ha et hinderfritt område hvor det er mulig å snu rullestolen rundt.

Ombudet har mottatt bilder av inngangspartiet fra NHF. Av bildene fremgår det tydelig at det vil være vanskelig for rullestolbrukere å komme over dørstokken. Slik ombudet vurderer det er det heller ikke nok plass ved inngangsdøren til å manøvrere en rullestol. På bildene ser det også ut som om rampen, som er montert ikke har et fast dekke.

Ombudet finner derfor at inngangspartiet ikke er universelt utformet.

Vil krav om UU være uforholdsmessig?

Til tross for flere henvendelser fra ombudet har Sengemakeriet ikke svart ombudet. Sengemakeriet har således ikke sannsynliggjort at utbedring av inngangspartiet vil være en uforholdsmessig byrde.

Konklusjon

Likestillings- og diskrimineringsombudet konkluderer med at Sengemakeriet handler i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 tredje ledd, på grunn av manglende universell utforming av butikken.

* * *

Dersom Sengemakeriet ikke retter seg etter ombudets uttalelse vil ombudet bringe saken inn til vurdering hos Likestillings- og diskrimineringsnemnda. Nemnda kan treffe vedtak om at det foreligger brudd på plikten til universell utforming, jf. diskrimineringsombudsloven § 7. Nemnda har også kompetanse til å pålegge stansing, retting eller andre tiltak. Dersom Sengemakeriet ikke følger et pålegg fra Likestillings- og diskrimineringsnemnda, har nemnda myndighet til å ilegge en løpende tvangsmulkt frem til forholdet er brakt i orden.

Ombudet ber om en tilbakemelding på om Sengemakeriet vil rette seg etter ombudets uttalelse, og en redegjørelse for hvilke tiltak som settes i verk. Frist for tilbakemelding er **31. august 2010**.

Oslo 26.07.2010,

Sunniva Ørstavik
likestillings- og diskrimineringsombud